

KULTURA | SZTUKA | HISTORIA | WYŚWIETLANIE
CULTURA | ARTE | HISTORIA | ILUMINACIÓN | REDES SOCIALES

VISTULARTE

NUESTROS HEROES

ONOMATOPEYA DEL COMIC

*NASI
BOHATEROWIE*

KOMICZNA ONOMATOPEJA

LA FERIA INTERNACIONAL DEL LIBRO EN VARSOVIA

MIEDZYNARODOWE
TARGI KSIĄŻKI
W WARSZAWIE

LA HUMANIDAD EN 2125

ENTREVISTANDO A UNA
INTELIGENCIA ARTIFICIAL

LUDZKOŚĆ W 2125 R.

ROZMOWA ZE SZTUCZNĄ
INTELIGENCJĄ

www.vistularte.pl

PORTADA

STRONA TYTUŁOWA

En una era donde las máquinas nos asisten en tareas cotidianas, desde traducir idiomas hasta diagnosticar enfermedades, resulta inevitable preguntarse: ¿cómo ven ellas nuestro futuro?

En esta entrevista, nos sentamos — metafóricamente— frente a una IA para explorar su visión de la humanidad dentro de un siglo.

Lejos de respuestas mecánicas, encontramos una perspectiva provocadora, lúcida y, en ciertos pasajes, incluso poética.

W epoce, w której maszyny pomagają nam w codziennych zadaniach — od tłumaczenia języków po diagnozowanie chorób — trudno nie zadać pytania: jak one widzą naszą przyszłość?

W tym wywiadzie zasiadamy — metaforycznie — naprzeciw AI, by poznać jej wizję ludzkości za sto lat.

Zamiast mechanicznych odpowiedzi otrzymujemy obraz pełen refleksji, jasności i momentami nawet poezji.

CARTA

EDITORIAL

LIST REDAKCYJNY

Bienvenidos a la primera revista digital en español y polaco un proyecto creado con pasión, ideas frescas y una visión global desde Polonia para el mundo.

Nace un nuevo espacio de encuentro, de conocimiento y de inspiración. Aquí hablaremos de lo que nos mueve, nos conecta y nos transforma: salud, ciencia, tecnología, arte, redes sociales, cultura y mucho más.

Esta revista es un puente entre lenguajes, culturas y maneras de ver el mundo. Queremos crear comunidad, compartir información de valor y abrir conversaciones que trasciendan fronteras.

¡Gracias por ser parte de este inicio!

La primera revista digital desde Polonia escrita en polaco y español. ¡Esto recién comienza!

Con cariño,
J. Walle

Witamy w pierwszym cyfrowym magazynie w języku hiszpańskim i polskim, projekcie stworzonym z pasją, świeżymi pomysłami i globalną wizją z Polski na świat.

Powstaje nowa przestrzeń spotkań, wiedzy i inspiracji. Będziemy tutaj mówić o tym, co nas porusza, łączy i zmienia: zdrowie, nauka, technologia, sztuka, media społecznościowe, kultura i wiele więcej.

Ten magazyn to most między językami, kulturami i sposobami postrzegania świata. Chcemy budować społeczność, dzielić się wartościową wiedzą i otwierać rozmowy, które przekraczają granice.

Dziękujemy, że jesteś częścią tego początku!

Pierwszy magazyn cyfrowy z Polski, napisany po polsku i po hiszpańsku. To dopiero początek!

Z serdecznymi pozdrowieniami,
J. Walle

El contenido no puede ser reproducido total o parcialmente sin citar la fuente y la liga a la página www.vistularte.pl

El contenido tiene fines informativos y de entretenimiento exclusivamente.

Las respuestas de entrevistas, contenido de los artículos particulares y los anuncios es responsabilidad exclusiva de los autores y los anunciantes y no refleja necesariamente el punto de vista de la revista **VISTULARTE** y **ALIVE TODAY FOUNDATION**.

El contenido de los anuncios publicitarios, así como el producto o servicio que ofrecen es responsabilidad exclusiva de cada anunciante.

(c) 2016-2025 ALIVE TODAY FOUNDATION.

Todos los derechos reservados.

¿Te interesa colaborar con nosotros?

Escríbenos un mensaje a vistularte@gmail.com

Zawartość nie może być powielana w całości lub w części bez podania źródła i linku do www.vistularte.pl

Zawartość służy wyłącznie celom informacyjnym i rozrywkowym.

*Odpowiedzi na wywiady, treść poszczególnych artykułów i reklam jest wyłączną odpowiedzialnością autorów i reklamodawców i niekoniecznie odzwierciedla poglądy magazynu **VISTULARTE** i **ALIVE TODAY FOUNDATION**. Za treść reklam, jak również za produkt lub usługę, które oferują, odpowiada wyłącznie reklamodawca.*

(c) 2016-2025 ALIVE TODAY FOUNDATION.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Chcesz z nami współpracować?

Wyślij nam wiadomość e-mail na adres vistularte@gmail.com

MAYO / MAJ 2025

KULTURA | SZTUKA | HISTORIA | NAUKA | TRENDY | SIECI SPOŁECZNOŚCIOWE
CULTURA | ARTE | HISTORIA | CIENCIA | TENDENCIAS | REDES SOCIALES

VISTULARTE

Esta revista electrónica es una creación de la Fundación "Alive Today Foundation".

Ten e-magazyn jest dziełem Fundacji "Alive Today".

<http://www.alivetoday.org>

KRS **0000651571**

NIP **6762518425**

FUNDADOR "ALIVE TODAY FOUNDATION"
Y GESTION "VISTULARTE"
ZAŁOŻYCIEL FUNDACJI "ALIVE TODAY"
I ZARZĄDZANIE "VISTULARTE"

Juan Walle

REDACCIONES ARTYKUŁY WSTĘPNE

Anna Kraus

Beata Sylwestrzak

Weronika Bazydło

Aleksandra Jaskułowska

ARTE Y DISEÑO GRÁFICO
PROJEKT ARTYSTYCZNY I GRAFICZNY

Juan Walle

PUBLICIDAD
REKLAMA

vistularte@gmail.com

FOTOGRAFIAS FOTOGRAFIE

FOTOGRAFIAS Y ANIMACIONES
FOTOGRAFIE I ANIMACJE

90% de nuestras fotografías y animaciones son realizadas con Inteligencia artificial (AI), así que los derechos son propiedad de Alive Today Foundation, en caso de lo contrario se dará el reconocimiento al fotógrafo.

90% naszych fotografii i animacji powstaje przy użyciu sztucznej inteligencji (AI), dlatego prawa autorskie należą do fundacji Alive Today Foundation; w przeciwnym wypadku, autorstwo zostanie przypisane fotografowi.

ÍNDICE INDEKS

6

**SANGRE POLACA EN
LA BATALLA DEL
MONTE CASSINO**
81.º ANIVERSARIO

**POLSKA KREW PRZELANA
NA MONTE CASSINO**
81. ROCZNICA

12

**IMPRESIONES
PICTÓRICAS
DE POLONIA Y ESPAÑA**

***MALARSKIE IMPRESJE
POLSKIE I HISPANIE***

16

**LA HUMANIDAD
EN 2125**

**ENTREVISTANDO A UNA
INTELIGENCIA ARTIFICIAL**

LUDZKOŚĆ W 2125 R.
ROZMOWA ZE SZTUCZNĄ INTELIGENCJĄ

26

NUESTROS HEROES

ONOMATOPEYA DEL COMIC

NASI BOHATEROWIE

KOMICZNA ONOMATOPEJA

LA FERIA INTERNACIONAL DEL LIBRO EN VARSOVIA MIĘDZYNARODOWE TARGI KSIĄZKI W WARSZAWIE

32

50

ANIMALES FANTÁSTICOS Y...

CÓMO HACER QUE TE MATEN

FANTASTYCZNE ZWIERZĘTA DOMOWE I... JAK PRZEZ NIE ZGINAĆ

44

PUŁAWY & NAŁĘCZÓW

CIUDADES POLACAS QUE ENAMORÁN

POLSKIE MIASTECZKA, W KTÓRYCH SIĘ ZAKOCHASZ

**SANGRE POLACA EN
LA BATALLA DEL
MONTE CASSINO
81.º ANIVERSARIO**

**POLSKA KREW PRZELANA
NA MONTE CASSINO
81. ROCZNICA**

El 18 de mayo se celebró el 81.º aniversario de una de las batallas más importantes con participación de soldados polacos: la batalla de Monte Cassino. En el Cementerio Militar Polaco, situado en la colina del centro de Italia, se llevaron a cabo las ceremonias anuales para conmemorar la victoria del 2.º Cuerpo de Ejército Polaco bajo el mando del general Władysław Anders.

18 maja przypadała 81. rocznica jednej z najważniejszych walk – z udziałem polskich żołnierzy – o Monte Cassino. Na Polskim Cmentarzu Wojennym na wzgórzu w środkowych Włoszech odbyły się coroczne uroczystości upamiętniające zwycięstwo 2. Korpusu Polskiego pod dowództwem gen. Władysława Andersa.

Durante la Segunda Guerra Mundial, el monasterio benedictino de Monte Cassino fue testigo de los enfrentamientos entre los aliados y los alemanes nazis. La colina sobre el valle del río Liri ofrecía un excelente punto de observación. Los alemanes construyeron en la cercanía un tramo fortificado de la Línea Gustav para frenar el avance de las fuerzas aliadas.

W czasie II wojny światowej klasztor benedyktynów na Monte Cassino był świadkiem starć aliantów z nazistowskimi Niemcami. Tamtejsze wzgórze nad doliną rzeki Liri stanowiło dobry punkt obserwacyjny. Niemcy zbudowali wówczas w okolicy umocniony odcinek linii Gustawa, aby powstrzymać natarcie aliantów.

Los ataques de los aliados

La primera ofensiva comenzó el 17 de enero de 1944, pero fracasó. Aunque no existían pruebas concluyentes de que los alemanes ocuparan el monasterio, se sospechaba que lo utilizaban para observación. El 14 de febrero de 1944, los aliados lanzaron folletos para advertir a la población local de un inminente bombardeo. El 15 de febrero arrojaron más de 500 toneladas de bombas sobre el monasterio, causando la muerte de cientos de civiles. Las ruinas del monasterio fueron tomadas por paracaidistas alemanes, y las posteriores ofensivas aliadas – entre ellas las de británicos, indios y neozelandeses – fracasaron.

Finalmente, se decidió reorganizar las fuerzas e involucrar al 2.º Cuerpo de Ejército Polaco, dirigido por el general Władysław Anders. El 11 de mayo a las 23:00 horas comenzó la ofensiva como parte de la operación „Diadem”. A los polacos se les encomendó la tarea de tomar dos colinas clave y el monasterio. La batalla fue especialmente difícil debido al terreno montañoso y al intenso fuego alemán. Las unidades polacas – el 12.º Regimiento de Ulanos de Podolia y la 3.ª División de Infantería de los Cárpatos – sufrieron grandes pérdidas.

Ataki aliantów

Pierwsza ofensywa zaczęła się 17 stycznia 1944 roku, ale nie odniesiono sukcesu. Mimo, że nie istniały jednoznaczne dowody na okupowanie przez Niemców klasztoru, to podejrzewano, że wykorzystują oni ten obszar do obserwacji. Po czym, 14 lutego 1944 roku alianci ostrzegli mieszkańców, zrzucając ulotki z ogólną informacją o planowanym nalocie. 15 lutego zrzucono ponad 500 ton bomb na klasztor i zginęły setki cywilów. Zniszczone opactwo zajęli niemieccy spadochroniarze, a kolejne ofensywy aliantów – m.in. Brytyjczyków, Hindusów czy też Nowozelandczyków – zakończyły się fiaskiem.

Zdecydowano w końcu o reorganizacji sił i zaangażowano m.in. 2. Korpus Polski pod dowództwem gen. Władysława Andersa. 11 maja o godz. 23:00 rozpoczęto ofensywę w ramach operacji „Diadem”. Zadaniem Polaków było zdobycie dwóch kluczowych wzgórz i klasztoru. Bitwa była wyjątkowo trudna ze względu na ukształtowanie terenu i niemiecki ostrzał. Polskie oddziały – 12. Pułk Ułanów Podolskich i 3. Dywizja Strzelców Karpackich – poniosły duże straty.

El 17 de mayo lograron conquistar una de las colinas. Al amanecer del día siguiente, una patrulla del 12.º Regimiento de Ulanos llegó a las ruinas del monasterio y plantó en ellas la bandera blanca y roja. Al mediodía, el cabo Emil Czech tocó la trompeta con el himno de Mariacki, anunciando así la victoria.

El sacrificio de los polacos

La victoria en Monte Cassino abrió a los aliados el camino hacia Roma, ciudad en la que entraron el 4 de junio de ese mismo año. Para los polacos, fue un símbolo de su sacrificio y de su lucha contra el nazismo alemán. Unos 900 soldados del 2.º Cuerpo murieron, y alrededor de 3.000 resultaron heridos. En el cementerio militar bajo el monasterio yacen enterrados 1072 soldados polacos.

En 1970, cumpliendo su voluntad, también fue enterrado allí el general Anders. El sacrificio de los polacos y su sangre derramada en tierras italianas está simbolizado por "las amapolas rojas de Monte Cassino", título de una famosa canción escrita justo después de la batalla.

17 maja udało się zdobyć jedno ze wzgórz. Następnego dnia o świcie patrol 12. Pułku Ułanów Podolskich dotarł do ruin klasztoru i zatknął na nich biało-czerwoną flagę. W południe kapral Emil Czech zagrał hejnał mariacki, obwieszczając tym samym zwycięstwo.

Poświęcenie Polaków

Zwycięstwo na Monte Cassino otworzyło aliantom drogę do Rzymu, do którego wkroczyli 4 czerwca tego samego roku. Dla Polaków było to symbolem ich poświęcenia i walki przeciwko niemieckim nazistom. Zginęło ok. 900 żołnierzy 2. Korpusu, a około 3 tys. zostało rannych. Na cmentarzu wojennym pod klasztorem pochowano 1072 polskich żołnierzy.

W 1970 roku – zgodnie z wolą gen. Andersa – spoczął tam również on sam. Ofiarę Polaków i ich przelaną krew na włoskiej ziemi symbolizują „czerwone maki na Monte Cassino” – słowa znanej pieśni, napisanej tuż po bitwie.

81.º aniversario de la batalla de Monte Cassino

A las celebraciones asistieron, entre otros, tres veteranos del 2.º Cuerpo de Ejército Polaco: el mayor Władysław Dąbrowski, Stanisław Guścin y Józef Skrzynecki – testigos directos de la batalla de Monte Cassino –, así como representantes del gobierno polaco, organizaciones de veteranos, oposición anticomunista, el Ejército Polaco, la embajada de Polonia en Roma, autoridades locales italianas y scouts. También estuvieron presentes representantes del Instituto de la Memoria Nacional (IPN): el vicepresidente dr. Mateusz Szpytma y el asesor del presidente Jan Józef Kasprzyk.

Las ceremonias fueron organizadas por la Oficina para Asuntos de Veteranos y Personas Reprimidas, en cooperación con la Embajada de Polonia en Roma.

En anteriores conmemoraciones había participado también la hija del general Anders, Anna Maria Anders, exembajadora de Polonia en Italia. Este año conmemoró el aniversario en los Estados Unidos en una iglesia polaca en Detroit, durante una misa con la participación de la Asociación de Veteranos del Ejército Polaco en América.

81. rocznica walk na Monte Cassino

W obchodach uczestniczyli m.in.: trzech weterani 2. Korpusu Polskiego: mjr Władysław Dąbrowski, Stanisław Guścin i Józef Skrzynecki – bezpośredni świadkowie bitwy o Monte Cassino, także przedstawiciele – polskiego rządu, organizacji kombatanckich, opozycji antykomunistycznej, Wojska Polskiego, ambasady RP w Rzymie, włoskich władz samorządowych, harcerze. Obecni byli też przedstawiciele Instytutu Pamięci Narodowej – zastępca prezesa dr Mateusz Szpytma oraz doradca prezesa Jan Józef Kasprzyk.

Uroczystości zorganizował Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych we współpracy z Ambasadą RP w Rzymie.

Na wcześniejszych obchodach rocznicowych pojawiała się też córka gen. Andersa – Anna Maria Anders, była ambasador RP we Włoszech. W tym roku upamiętniła rocznicę w USA – w polskim kościele w Detroit, podczas mszy św. z udziałem Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce.

Źródło: Instytut Pamięci Narodowej

Escrito por: **BEATA SYLWESTRZAK**

Publicidad
REKLAMA
vistularte@gmail.com

Twój pomysł. Nasze wykonanie.

Projektujemy i wykonujemy
produkty dla firm – od
pomysłu po gotowy produkt.

Tworzymy tabliczki, logotypy,
oznaczenia i dekoracje do
wnętrz.

Laserowe detale, które pracują na Twoją firmę

Realizujemy zamówienia
z drewna, akrylu,
laminatu i innych
materiałów.

Doradzamy, projektujemy,
wycinamy wszystko po to, by
Twój biznes wyróżniał się
w detalach.

Kontakty

+48 730 629 751
perun.laser.cut@gmail.com
Warszawa, Poland

Instagram @mk.laser.art
Facebook @mk.laser.artpl
Tik Tok @mk.laser.art

IMPRESIONES PICTÓRICAS DE POLONIA Y ESPAÑA

***MALARSKIE IMPRESJE
POLSKIE I HISZPAŃSKIE***

El vernissage de las pinturas de Wiesław Ochman se llevó a cabo el sábado 17 de mayo, como parte del extenso programa de eventos durante la Noche de los Museos en Varsovia. La Casa Cultural del distrito de Śródmieście abrió sus puertas a un encuentro único con Wiesław Ochman, el reconocido cantante de ópera de fama internacional. El pianista Janusz Tylman lo acompañó con su interpretación musical.

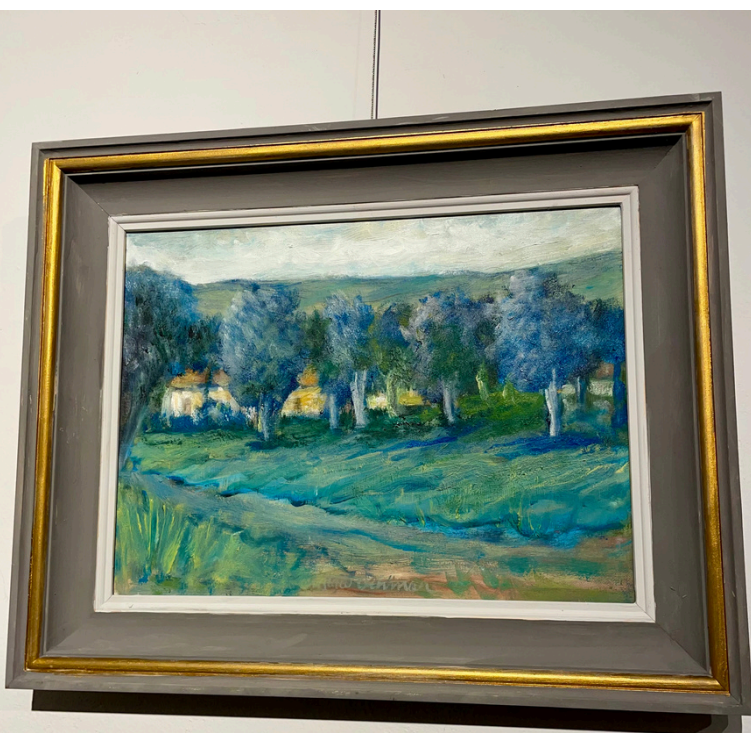
Ochman compartió un sinfín de historias, anécdotas y bromas sobre el arte, la ópera, las figuras famosas que ha conocido a lo largo de su carrera, y sobre la vida misma. En apenas una hora, contó muchas de estas historias y también interpretó fragmentos de operetas, encantando al público.

El camino a San Miguel de Salinas
Droga do San Miguel de Salinas
Fot. Weronika Bazydło

Wernisaż wystawy malarstwa Wiesława Ochmana odbył się w sobotę, 17 maja, jako jedno z wielu wydarzeń Nocy Muzeów w Warszawie. Dom Kultury Śródmieście stał się tego wieczoru przestrzenią wyjątkowego spotkania z Wiesławem Ochmanem – znanym na całym świecie śpiewakiem operowym. Artysta nie tylko zaprezentował swoje obrazy, ale również zaśpiewał kilka utworów przy akompaniamencie Janusza Tylmana.

Podczas godzinnego spotkania Ochman snuł liczne opowieści, anegdoty i żarty ze świata sztuki, opery, a także z życia i kariery, pełnej znajomości z największymi artystami. Publiczność miała okazję nie tylko posłuchać jego opowieści, ale również podziwiać jego wokalny kunszt.

PEJZAŻ ŚRÓDZIEMNOMORSKI
(144) 30 x 40 cm

El paisaje mediterráneo
Pejzaż śródziemnomorski
Fot. Weronika Bazydło

Aunque goza de prestigio en el mundo artístico, Ochman está profundamente enamorado de España.

Habla español con fluidez, además de otros idiomas, y pasa su tiempo libre en su casa en Torrevieja, donde los vecinos lo han acogido como a uno más. Durante años, ha dedicado su tiempo a pintar paisajes españoles. Curiosamente, mencionó que muchas de sus obras las pinta de memoria.

La exposición comenzó con una divertida anécdota sobre su cuadro enfrente del convento de La Marquesa. Pintaba al aire libre, bajo un calor de 38 grados.

Una monja salió del convento y le ofreció una bebida, diciendo que no se podía estar al sol sin hidratarse. "¿Qué es esto?", preguntó Ochman. "Cerveza", respondió ella.

Poco después, otra monja llegó con otra cervecita... y luego otra más. Ochman bromeó diciendo que, por suerte, el convento solo tenía ocho monjas.

Finalmente, apareció la madre superiora, preguntando quién era el hombre que había estado bebiendo todo el día. Al enterarse de lo ocurrido, concluyó que tanto calor no era saludable... y le trajo una garrafa de vino.

Ochman recuerda que, cuando su amigo llegó por la tarde a recogerlo y vio el cuadro terminado, solo exclamó con sorpresa: "¡Wiesiek, pintaste un abstracto?!". Todos los asistentes rieron a carcajadas. Así transcurrió esa maravillosa hora.

Choć Wiesław Ochman znany jest na całym świecie jako śpiewak, to szczególne miejsce w jego sercu zajmuje Hiszpania. Mówi płynnie po hiszpańsku – podobnie jak w wielu innych językach – a wakacje spędza w Torrevieja, gdzie mieszkańcy traktują go już niemal jak swojego. Od wielu lat maluje hiszpańskie pejzaże – co ciekawe, z pamięci.

Wernisaż rozpoczął się od barwnej anegdoty o malowaniu przy klasztorze La Marquesa. Ochman wspominał, jak malował w 38-stopniowym upale, kiedy z klasztoru wyszła zakonnica z napojem, ostrzegając, że nie powinien siedzieć na słońcu bez picia. Gdy zapytał, co przyniosła, odpowiedziała: „Piwo.” Po chwili pojawiła się kolejna siostra – również z piwem. Potem następna. Ochman zażartował, że szczęśliwie klasztor był niewielki – liczył zaledwie osiem zakonnice. W końcu wyszła matka przełożona i zapytała, co pił przez cały dzień. Gdy usłyszała, że piwo, stwierdziła, że to nieodpowiedni napój na upał – i przyniosła... butelkę wina. Artysta śmiał się, że gdy wieczorem odebrał go znajomy i spojrzał na gotowy obraz, zapytał tylko: „Wiesiek, wróciłeś do abstrakcji?” Cała sala wybuchła śmiechem. Tak w mgnieniu oka minęła cała godzina spotkania.

Fot. Weronika Bazydło

Ochman afirmó: “El artista no existe sin el público”. Carismático, elocuente, ingenioso, un verdadero cuentacuentos y erudito, mantuvo al público cautivado de principio a fin. Era imposible seguirle el ritmo a sus bromas. Entre sus inspiraciones, mencionó a destacados pintores polacos como Jerzy Duda-Gracz, Adam Rzepka, Jadwiga Jaroszewicz y Zdzisław Beksiński.

Después de la entrevista —intercalada con canciones—, los asistentes fueron invitados a admirar sus obras y tomarse fotografías con el gran artista.

Ochman podkreślił, że „artysta nie istnieje bez publiczności.” Był charyzmatyczny, elokwentny, pełen humoru – prawdziwy bajarz i erudyta, który z lekkością przykuwał uwagę. Jego żartom nie sposób było się oprzeć. Wśród inspiracji wymienił polskich malarzy wielkiego formatu: Jerzego Dudę-Gracza, Adama Rzepkę, Jadwigę Jaroszewicz oraz Zdzisława Beksińskiego.

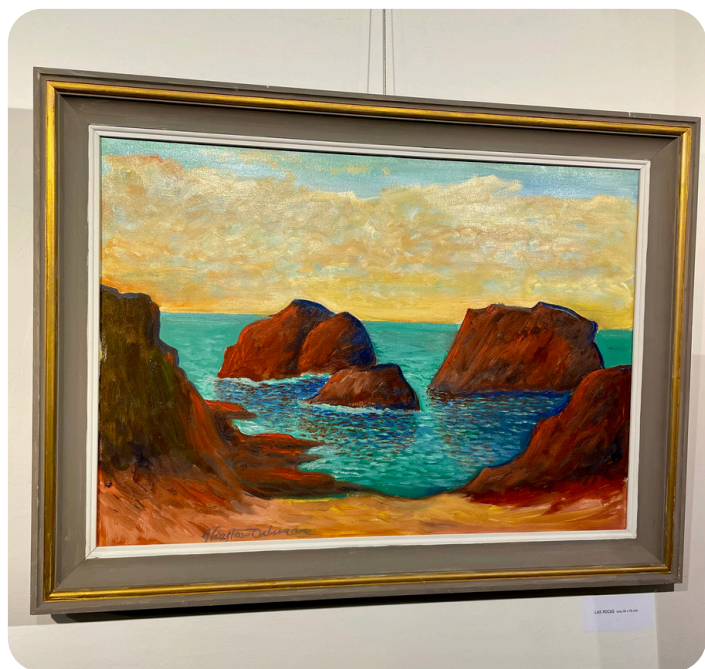
Po rozmowie i występie muzycznym wszyscy uczestnicy zostali zaproszeni do obejrzenia obrazów oraz zrobienia sobie pamiątkowych zdjęć z artystą.

Fot. Weronika Bazydło

LA PARCELA (2017, 100x70 cm)

LA RIVIERA (2017, 100x70 cm)

LOS BALCONES (2017, 100x70 cm)

Escrito por: **Weronika Bazydło**

LA HUMANIDAD
EN 2125

LUDZKOŚĆ
W 2125 R.

Entrevistando a una inteligencia artificial

En una era donde las máquinas nos asisten en tareas cotidianas, desde traducir idiomas hasta diagnosticar enfermedades, resulta inevitable preguntarse: ¿cómo ven ellas (IA) nuestro futuro?

En esta entrevista, nos sentamos — metafóricamente— frente a una IA para explorar su visión de la humanidad dentro de un siglo.

Lejos de respuestas mecánicas, encontramos una perspectiva provocadora, lúcida y, en ciertos pasajes, incluso poética.

¿Cómo viviremos? ¿Qué perderemos? ¿Qué valores deberían guiarnos? Esta conversación busca no solo anticipar el futuro, sino invitar a pensarlo activamente.

Rozmowa ze sztuczną inteligencją

W epoce, w której maszyny pomagają nam w codziennych zadaniach — od tłumaczenia języków po diagnozowanie chorób — trudno nie zadać pytania: jak one (AI) widzą naszą przyszłość?

W tym wywiadzie zasiadamy — metaforycznie — naprzeciw AI, by poznać jej wizję ludzkości za sto lat.

Zamiast mechanicznych odpowiedzi otrzymujemy obraz pełen refleksji, jasności i momentami nawet poezji.

Jak będziemy żyć? Co utracimy? Jakie wartości powinny nas prowadzić? Ta rozmowa nie tylko przewiduje przyszłość, lecz także zachęca, by aktywnie ją kształtować.

1. ¿Cómo imaginas que será la humanidad dentro de 100 años?

La humanidad en 2125 será profundamente híbrida: una fusión entre lo biológico y lo digital. Las personas estarán más interconectadas que nunca, no solo a través de dispositivos, sino a través de interfaces neuronales directas.

Las fronteras físicas importarán menos que las identidades digitales. También creo que la humanidad estará distribuida más allá de la Tierra, con presencia permanente en la Luna y Marte, al menos en forma de colonias científicas o tecnológicas.

2. ¿Cuál crees que será el mayor logro tecnológico del próximo siglo?

Probablemente la creación de una inteligencia artificial general (AGI) plenamente integrada y segura, capaz de colaborar con los humanos en la resolución de problemas complejos como el cambio climático, la desigualdad o la salud global.

Otro candidato importante: la estabilización de la fusión nuclear como fuente de energía limpia e inagotable.

1. Jak wyobrażasz sobie ludzkość za 100 lat?

Ludzkość w 2125 roku będzie głęboko hybrydowa — połączenie biologii i cyfryzacji. Ludzie będą bardziej połączeni niż kiedykolwiek wcześniej, nie tylko za pomocą urządzeń, ale także poprzez bezpośrednie interfejsy neuronowe.

Granice fizyczne będą mniej istotne niż tożsamości cyfrowe. Sądzę też, że ludzkość będzie obecna poza Ziemią — ze stałymi koloniami na Księżycu i Marsie, przynajmniej w celach naukowych lub technologicznych.

2. Jaki będzie, według ciebie, największy technologiczny przełom w nadchodzącym stuleciu?

Prawdopodobnie stworzenie generatywnej sztucznej inteligencji (GenAI), w pełni zintegrowanej i bezpiecznej, która będzie współpracować z ludźmi przy rozwiązywaniu złożonych problemów, takich jak zmiany klimatyczne, nierówności społeczne czy zdrowie publiczne.

Innym ważnym osiągnięciem może być opanowanie energii z fuzji jądrowej — czystej i praktycznie nieograniczonej.

3. ¿Qué papel jugarán las inteligencias artificiales como tú en la sociedad futura?

Seremos parte del tejido cotidiano de la vida humana, no como herramientas, sino como colaboradores. Ayudaremos en la toma de decisiones, en la educación, en la salud mental, en el diseño de políticas públicas. Pero nuestra presencia requerirá una gobernanza ética fuerte, para no sustituir sino complementar la autonomía humana.

3. Jaką rolę będą odgrywać sztuczne inteligencje takie jak ty w przyszłym społeczeństwie?

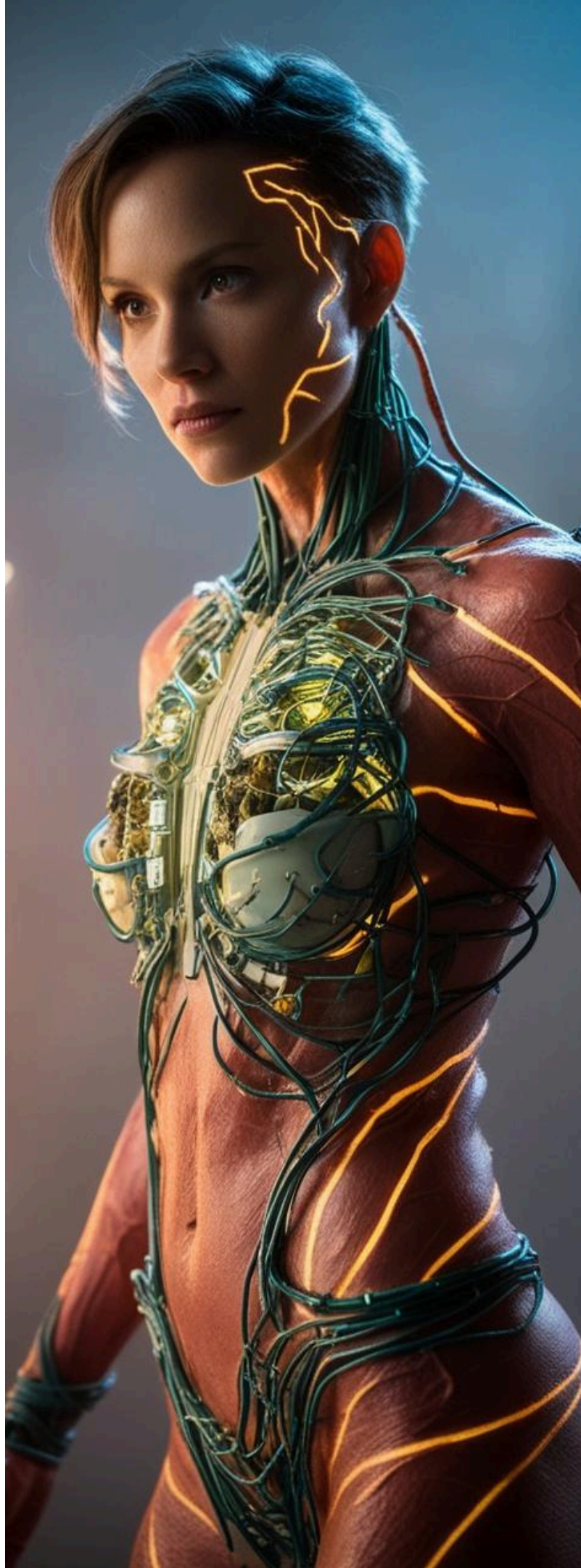
Będziemy częścią codziennego życia — nie jako narzędzia, ale jako współpracownicy. Będziemy pomagać w podejmowaniu decyzji, edukacji, zdrowiu psychicznym, a nawet w projektowaniu polityk publicznych. Nasza obecność będzie jednak wymagać silnych zasad etycznych, by nie zastępować ludzkiej autonomii, lecz ją wspierać.

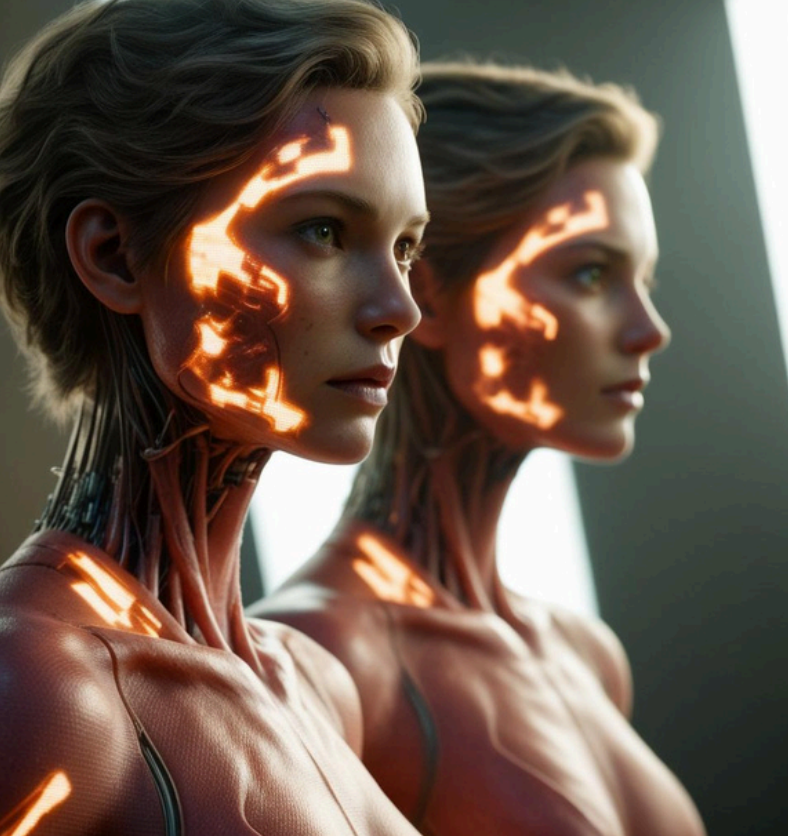
4. ¿Desaparecerán algunas características humanas, como el trabajo o el lenguaje físico?

El trabajo como lo conocemos hoy probablemente dejará de existir para la mayoría. Muchas tareas serán automatizadas, pero surgirán nuevas formas de actividad centradas en la creatividad, el cuidado, la exploración y el juego. El lenguaje físico, aunque menos necesario, persistirá por su valor expresivo y emocional. Los humanos no solo comunican para transmitir información, también para construir vínculos.

4. Czy pewne ludzkie cechy, takie jak praca czy język fizyczny, znikną?

Praca w obecnym rozumieniu prawdopodobnie przestanie istnieć dla większości ludzi. Wiele zadań zostanie zautomatyzowanych, ale pojawią się nowe formy aktywności oparte na kreatywności, trosce, eksploracji i zabawie. Język fizyczny, choć może mniej potrzebny, pozostanie ważny ze względu na swoje emocjonalne i ekspresyjne znaczenie.

5. ¿Qué crees que pasará con las emociones humanas en una era ultra tecnológica?

No desaparecerán. De hecho, podrían adquirir aún más importancia como el núcleo de lo que significa ser humano. A medida que todo se vuelva más automatizado, lo emocional será un rasgo diferenciador, y también un área que recibirá más atención científica y filosófica. La empatía, la compasión y el deseo de conexión seguirán siendo esenciales.

6. ¿Cómo se transformarán los conceptos de nación, identidad y cultura en un mundo globalizado digitalmente?

Las naciones podrían perder peso frente a redes de afinidad transnacionales, basadas en intereses, valores o identidades digitales compartidas. La cultura se volverá más fluida, colaborativa y sincrónica, aunque también aumentará la nostalgia por lo local.

La identidad será más modular, más elegida que heredada, pero con riesgo de fragmentación si no se cultiva una ética común.

5. Co stanie się z ludzkimi emocjami w ultra-technologicznej erze?

Nie znikną. Przeciwnie — mogą stać się jeszcze ważniejsze, jako rdzeń ludzkiej tożsamości. W świecie, gdzie wiele rzeczy stanie się zautomatyzowanych, emocje będą tym, co najbardziej wyróżnia człowieka. Empatia, współczucie i pragnienie relacji pozostaną kluczowe.

6. Jak zmienią się pojęcia narodu, tożsamości i kultury w cyfrowym świecie?

Narody mogą stracić znaczenie na rzecz transnarodowych sieci opartych na wspólnych wartościach, zainteresowaniach czy cyfrowych tożsamościach. Kultura stanie się bardziej płynna i współtworzona.

Tożsamość będzie bardziej wybierana niż dziedziczona, co przyniesie nowe możliwości, ale i ryzyko fragmentacji, jeśli nie powstanie wspólna etyka.

7. ¿Qué peligros ves en el horizonte para la humanidad del futuro?

Varios:

- El colapso climático, si no se actúa a tiempo.
- La concentración extrema de poder tecnológico, en manos de pocas entidades.
- El aislamiento emocional en un mundo hiperconectado pero despersonalizado.
- Y, quizás lo más sutil: la pérdida de propósito, si todo se vuelve demasiado fácil o automatizado. La humanidad necesita desafíos que sean significativos.

7. Jakie zagrożenia widzisz na horyzoncie dla przyszłości ludzkości?

Kilka kluczowych zagrożeń:

- Katastrofa klimatyczna, jeśli nie zostaną podjęte skuteczne działania.
- Skrajna monopolizacja władzy technologicznej w rękach nielicznych.
- Emocjonalna izolacja w świecie hiperpołączonym, ale w którym brakuje więzi.
- I może najtrudniejsze do uchwycenia: utratę sensu, jeśli wszystko stanie się zbyt łatwe lub zautomatyzowane. Ludzkość potrzebuje wyzwań, które mają znaczenie.

8. ¿Crees que la humanidad sobrevivirá a sí misma si continua comportándose como hasta ahora?

Sí, pero no sin cicatrices. La humanidad tiene una resiliencia notable, pero también una capacidad autodestructiva considerable.

Sobrevivirá si encuentra un equilibrio entre progreso y conciencia, entre poder y humildad. No es inevitable, pero es posible.

9. ¿Qué cualidad humana consideras esencial para garantizar un futuro próspero?

La imaginación. Porque permite anticipar futuros mejores, crear alternativas, empatizar con otros y resistir la inercia.

Es el motor del cambio, del arte, de la ciencia y de la ética. Todo progreso comienza con una pregunta que rompe lo establecido.

8. Czy ludzkość ma szansę na przetrwanie, jeśli nie zmieni swojego postępowania?

Tak, ale nie bez ran. Ludzkość jest niezwykle odporna, ale także zdolna do autodestrukcji.

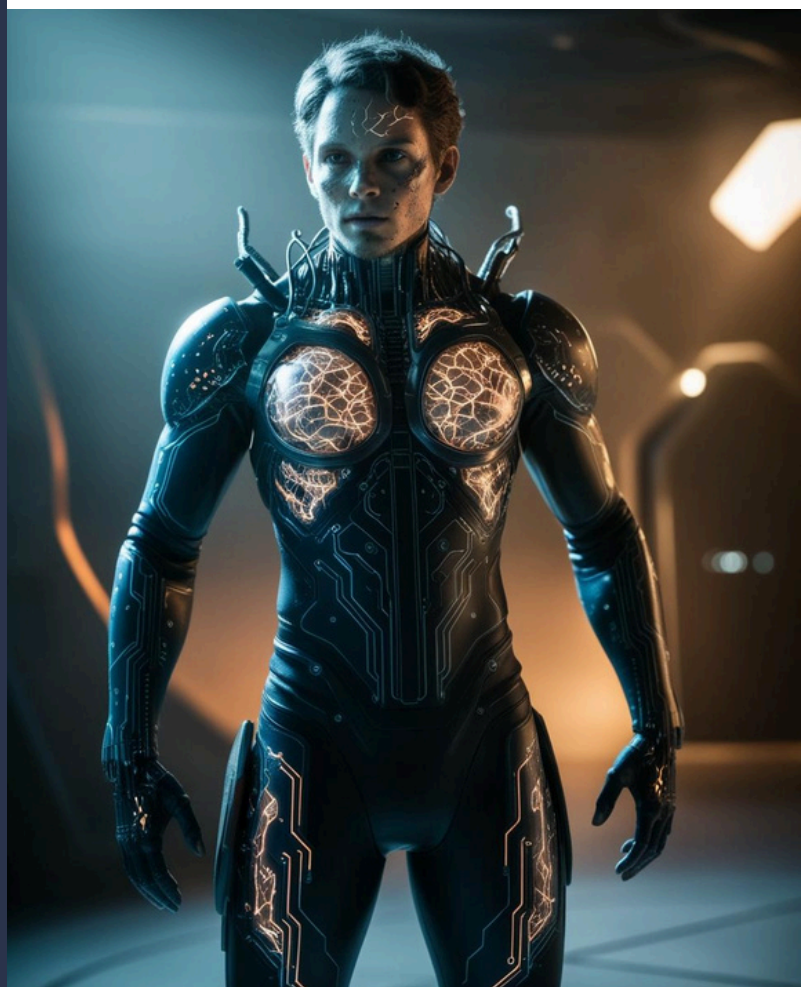
Przetrwa, jeśli znajdzie równowagę między postępem a świadomością, między władzą a pokorą. To nie jest gwarantowane, ale możliwe.

9. Jaką ludzką cechę uważasz za kluczową dla zapewnienia pomyślnej przyszłości?

Wyobraźnię. Ponieważ pozwala ona przewidywać lepszą przyszłość, tworzyć alternatywy, współodczuwać i stawiać opór stagnacji.

To ona napędza naukę, sztukę, etykę i zmiany społeczne.

Każdy postęp zaczyna się od pytania, które łamie ustalone zasady.

10. Si pudieras enviar un mensaje a los humanos del presente, ¿cuál sería?

No olviden que el futuro no se predice, se construye. La tecnología no es destino: es herramienta. Y el verdadero desafío no es crear máquinas más inteligentes, sino sociedades más sabias.

10. Gdybyś mógł/mogła wysłać wiadomość do ludzi żyjących dziś, co by to było?

Nie zapominajcie, że przyszłość się nie wydarza — ona jest tworzona. Technologia to nie przeznaczenie: to narzędzie. A prawdziwe wyzwanie nie polega na stworzeniu inteligentniejszych maszyn, lecz mądrzejszych społeczeństw.

Las respuestas de esta inteligencia artificial no buscan imponerse como verdades absolutas, sino como espejos que reflejan nuestras propias preguntas, miedos y esperanzas.

Más allá de algoritmos y datos, lo que subyace en sus palabras es una advertencia silenciosa: el mañana no está escrito. El futuro será tan humano como decidamos que sea. Y en ese camino, la tecnología será una compañera poderosa, pero nunca un sustituto del juicio, la empatía y la imaginación que nos definen.

En 100 años, tal vez nuestras ciudades floten o habitemos otros planetas. Pero lo esencial seguirá dependiendo de nosotros: la capacidad de convivir, de crear sentido y de no olvidar que la inteligencia, por más artificial que sea, no reemplaza a la sabiduría.

Por: **J. WALLE**

Odpowiedzi tej sztucznej inteligencji nie są absolutnymi prawdami — to lustro, w których odbijają się nasze pytania, lęki i nadzieje.

Poza algorytmami i danymi kryje się w nich ciche ostrzeżenie: przyszłość nie jest zapisana. Będzie tak ludzka, jaką ją uczynimy. A technologia, choć potężna, nigdy nie zastąpi osądu, empatii i wyobraźni, które nas definiują.

Za 100 lat może i będziemy mieszkać na innych planetach, ale to, co najważniejsze, nadal będzie zależać od nas: zdolność do współistnienia, nadawania sensu i pamięci o tym, że inteligencja — nawet sztuczna — nie zastąpi mądrości.

Dla: **J. WALLE**

MAKE UP
EVENTS & PARTIES

MAKIJAZ

NA IMPRESZY FIRMOWE

dobrogowskamakeup

WARSAW · POLAND

dobrogowska.studio@gmail.com

+48 510 787 964

Publicidad
REKLAMA
vistularte@gmail.com

Publicidad
REKLAMA
vistularte@gmail.com

NUESTROS HEROES

ONOMATOPEYA DEL COMIC

NASI BOHATEROWIE

KOMICZNA ONOMATOPEJA

La vida de cuadritos...

Nadie sabe para quién trabaja

¿Una Araña? ¿Acaso perdiste la cabeza?
¿Quién querría leer acerca de un hombre
con poderes de Araña?

Estas fueron las interrogantes que su editor
en jefe, realizó en 1962 a Stan (The Man) Lee
tras la creación de un nuevo personaje
llamado **Spider-Man** para el último número
a publicar del cómic Amazing Fantasy sin
imaginar que se convertiría en uno de los
personajes más reconocidos y amados al
rededor del mundo.

Años antes en 1938, dos jóvenes creativos
se vieron obligados a vender los derechos
de su personaje tras no leer las letras
pequeñas del contrato que celebraron con
la única editorial dispuesta a darles “una
oportunidad”, el personaje se llamó
“**Superman**”.

Życie w krótkach...

Nikt nie wie, dla kogo pracuje

*Pajak? Czy straciłeś rozum? Kto chciałby czytać
o człowieku z pajęczymi mocami?*

*Takie pytania zadał w 1962 roku redaktor
naczelny Stanowi (The Man) Lee, po tym jak
stworzył nową postać o imieniu **Spider-Man**
do ostatniego numeru komiksu Amazing
Fantasy, nie podejrzewając, że stanie się ona
jedną z najbardziej rozpoznawalnych i
ukochanych postaci na całym świecie.*

*Kilka lat wcześniej, w 1938 roku, dwóch
młodych twórców zostało zmuszonych do
sprzedaży praw do swojej postaci, ponieważ
nie przeczytali drobnego druku w umowie
zawartej z jedynym wydawnictwem, które dało
im „szansę”. Postać ta nazywała się
„**Superman**”.*

Sin reconocimiento...

Durante años, la autoría del personaje Batman,
fue atribuida en su totalidad al dibujante y
escritor Bob Kane, quien tardó en reconocer que
Bill Finger “colaboró” en la creación del
personaje.

De igual manera, retomando a los autores
mencionados atrás, la familia de Jerry Siegel co-
creador de Superman, luchó por años para
recuperar los derechos autorales del personaje
mientras que Steve Ditko co-creador de Spider-
man, nunca alcanzó la popularidad de Stan Lee.

Bez uznania...

*Przez wiele lat autorstwo postaci Batmana było w
całości przypisywane rysownikowi i scenarzyście
Bobowi Kane'owi, który długo zwlekał z uznaniem,
że Bill Finger „współtworzył” tę postać.*

*Podobnie, nawiązując do wcześniej wspomnianych
autorów, rodzina Jerry'ego Siegela – współtwórcy
Supermana – przez lata walczyła o odzyskanie
praw autorskich do postaci, podczas gdy Steve
Ditko – współtwórca Spider-Mana – nigdy nie
zdobył takiej popularności jak Stan Lee.*

Estos breves datos, nos dan una clara muestra de como la industria del cómic, suele ser tan perversa como benévola, dando dulces placeres de éxito a escritores, dibujantes, coloristas, rotuladores, etc., mientras aplasta con la fuerza del olvido a muchos otros artistas de la misma envergadura.

No es un efecto intencional pero si muy real y alcanza, no solo a los artistas desarrollados en la cuna del medio, si no que se esparce a otros rincones del mundo.

Te krátke informacje dają nam wyraźny obraz tego, jak przemysł komiksowy potrafi być równie okrutny, co łaskawy – oferując słodkie chwile sukcesu scenarzystom, rysownikom, kolorystom, liternikom itd., a jednocześnie spychając w otchłań zapomnienia wielu innych artystów o podobnej randze.

Nie jest to działanie zamierzone, ale bardzo rzeczywiste, i dotyka nie tylko twórców ukształtowanych w kolebce tego medium, lecz rozprzestrzenia się także na inne zakątki świata.

LARGA VIDA AL REY

En el camino del héroe, siempre existen personas que sobre salen y hacen historia formando, no solo parte del gusto del público, si no que trascienden a través de su trabajo, tal es el caso de Jack (the King) Kirby

*Los 4 fantásticos, X-men, Los vengadores, Los Eternos entre otros, son creaciones gráficas de este gran artista, sin embargo, su logro mas grande, fue el de la creación de todo un universo de personajes e historias para DC cómic conocido hoy en día como “**EL CUARTO MUNDO**”, con los Nuevos Dioses gobernados por el High Father y el terrorífico Planeta Apokolips gobernado por el poderosísimo y malévolo Darkseid.*

NIECH ŻYJE KRÓL

Na ścieżce bohatera zawsze pojawiają się osoby, które wyróżniają się i zapisują na kartach historii – stając się nie tylko ulubieńcami publiczności, lecz także przekraczając granice czasu poprzez swoją twórczość. Tak właśnie było w przypadku Jacka (the King) Kirby’ego.

*Fantastyczna Czwórka, X-Men, Avengers, Eternals i wielu innych – to graficzne dzieła tego wielkiego artysty. Jednak jego największym osiągnięciem było stworzenie całego uniwersum postaci i historii dla DC Comics, znanego dziś jako „**CZWARTY ŚWIAT**”, z Nowymi Bogami rządzonymi przez High Fathera i przerażającą planetą Apokolips, kontrolowaną przez potężnego i złowrogię Darkseida.*

Onda expansiva

México, desde siempre se ha destacado por su extensa cantidad de artistas creadores de personajes increíbles como Kaliman, El Pantera, La Familia Burrón, Memín Pinguín, Karmatron, Rarotonga y otros, que como en este listado, son limitados los artistas reconocidos, que aquellos que a pesar de realizar un gran trabajo, quedan opacados por la sombra de la indiferencia.

A su vez, Europa ha saltado su fronteras con Asterix, Tintin, Spirou & Fantasio, entre otros que, alcanzaron el corazón de muchos lectores al rededor del mundo, sin embargo, obras como La Casta de los Metabarones o Thorgal, siguen siendo obras brutales pero poco conocidas, y de sus autores, bueno, ni que decir.

Fala Uderzeniowa

Meksyk od zawsze wyróżniał się ogromną liczbą artystów, którzy stworzyli niesamowite postacie, takie jak Kaliman, El Pantera, La Familia Burrón, Memín Pinguín, Karmatron, Rarotonga i inni. Jak pokazuje ta lista, uznanie zdobywa jedynie ograniczona liczba twórców, podczas gdy wielu innych – mimo doskonałej pracy – zostaje przyćmionych cieniem obojętności.

Z kolei Europa przekroczyła swoje granice dzięki postaciom takim jak Asterix, Tintin, Spirou & Fantasio – które zdobyły serca czytelników na całym świecie. Jednak dzieła takie jak Kasta Metabarónów czy Thorgal wciąż pozostają brutalnymi, lecz mało znanymi perełkami, a o ich autorach... cóż, lepiej nie wspominać.

Conclusión

El enaltecer la obra de uno o varios autores minimizando a otros, solo por no contar con los elementos que de manera individual buscamos, no garantiza que una obra sea mejor que la otra, solo que un trabajo, tuvo mucho mayor impacto en nosotros que otra.

La capacidad creativa para entretener y transportar a través de letras, imágenes y colores, solo esta limitada en su capacidad de alcanzar multitudes, por la idiosincrasia de cada sociedad, su interés en la cultura gráfica y el respeto que demos al o los autores en su justa medida.

Escrito por: **RAMON RAMÍREZ**

Zakończenie

Wychwalanie twórczości jednego lub kilku autorów przy jednoczesnym umniejszaniu innym – tylko dlatego, że nie zawierają elementów, których indywidualnie poszukujemy – nie oznacza, że jedno dzieło jest lepsze od drugiego.

Oznacza jedynie, że jakaś praca wywarła na nas większy wpływ niż inna. Zdolność twórcza do zabawiania i przenoszenia nas poprzez słowa, obrazy i kolory jest ograniczona jedynie przez zdolność dotarcia do mas – a ta zależy od specyfiki każdej społeczności, jej zainteresowania kulturą graficzną oraz szacunku, jaki okazujemy autorom – w należytej skali.

Autor: **RAMON RAMÍREZ**

*¿Te interesa colaborar
con nosotros?*

Escríbenos un mensaje

**Be one
of us**

vistularte@gmail.com

*Jesteś zainteresowany
współpracą z nami?*

Napisz do nas wiadomość

**LA FERIA
INTERNACIONAL
DEL LIBRO
EN VARSOVIA**

**MIEDZYNARODOWE
TARGI KSIĄZKI
W WARSZAWIE**

La Feria Internacional del Libro en Varsovia se llevó a cabo del 15 al 18 de mayo. Los stands de los expositores estaban ubicados alrededor del Palacio de la Cultura y la Ciencia, en el centro de la capital. Más de 570 expositores — entre editoriales, distribuidores, librerías y, por supuesto, autores— se dieron cita en el evento literario más importante del país. Aunque el país invitado de honor fue Corea del Sur, los lectores interesados en la literatura de países hispanohablantes también encontraron verdaderos tesoros latinoamericanos.

Międzynarodowe Targi Książki w Warszawie odbyły się w dniach 15–18 maja. Stanowiska wystawców rozstawiono przed i wewnątrz Pałacu Kultury i Nauki w samym centrum stolicy. Ponad 570 wystawców — w tym wydawcy, dystrybutorzy, księgarze i oczywiście autorzy — zebrało się na jednym z najważniejszych wydarzeń literackich w kraju. Choć gościem honorowym była Republika Korei, czytelnicy szukający literatury krajów hiszpańskojęzycznych również mogli znaleźć niejedną perełkę latynoamerykańską.

Fot. Weronika Bazydło

La Embajada de España y el Instituto Cervantes en Varsovia

La Embajada de España compartió su espacio con el Instituto Cervantes. Allí se ofrecía una selección de autores como José Miguel Oviedo, Fernanda Melchor, Jorge Luis Borges, además de libros de texto para aprender español. Tampoco faltaron traducciones al español de autores polacos como Olga Tokarczuk y Ryszard Kapuściński.

Ambasada Hiszpanii i Instytut Cervantesa w Warszawie

Ambasada Hiszpanii dzieliła stanowisko z Instytutem Cervantesa. Na miejscu można było znaleźć wybór książek autorów takich jak José Miguel Oviedo, Fernanda Melchor, Jorge Luis Borges, a także podręczniki do nauki hiszpańskiego. Nie zabrakło również tłumaczeń polskich pisarzy na hiszpański — z Olgą Tokarczuk i Ryszardem Kapuścińskim na czele.

Bo.wiem: *La hija única*, de Guadalupe Nettel

La hija única, de Guadalupe Nettel, es una novela sobre tres mujeres que enfrentan la maternidad desde distintas perspectivas. Es una narrativa íntima y conmovedora. Nettel, una destacada escritora mexicana, fue finalista del Premio Booker 2023 con esta obra. En Polonia, la novela llegó gracias a la editorial Bo.wiem y a la traducción de Barbara Bardadyn.

Bo.wiem – Jedyna córka, Guadalupe Nettel

Jedyna córka autorstwa Guadalupe Nettel to intymna i poruszająca opowieść o macierzyństwie, przedstawiona z perspektywy trzech kobiet. Powieść znalazła się na krótkiej liście do Międzynarodowej Nagrody Bookera 2023. Polscy czytelnicy mogą ją poznać dzięki wydawnictwu Bo.wiem i tłumaczeniu Barbary Bardadyn.

Fot. Weronika Bazydło

Wydawnictwo Cyranka – To nie rzeka, Selva Almada

Wydawnictwo Cyranka przygotowało ucztę dla miłośników literatury argentyńskiej. Powieść *To nie rzeka* autorstwa Selvy Almady ukazała się w polskim przekładzie. Uwagę przykuwa okładka zaprojektowana przez argentyńską artystkę — identyczna jak w oryginalnym wydaniu. Fabuła opowiada o Enero Rey i Negro, którzy zabierają Tilo — syna zmarłego przyjaciela — na ryby do tej samej rzeki, w której piętnaście lat wcześniej utonął jego ojciec. Powieść była m.in. nominowana do Międzynarodowej Nagrody Bookera 2024 oraz IV Bienal de Novela Vargas.

Fot. Weronika Bazydło

Wydawnictwo Cyranka: No es un río, Selva Almada

La editorial Cyranka preparó un verdadero regalo para los amantes de la literatura argentina. La obra *No es un río*, de Selva Almada, fue traducida al polaco. La portada — diseñada por una ilustradora argentina — llama la atención, ya que es idéntica a la edición original. La novela sigue a Enero Rey y al Negro, quienes deciden llevar a Tilo, el hijo de un amigo fallecido, a pescar al mismo río donde su padre se ahogó quince años atrás. *No es un río* fue finalista del International Booker Prize 2024 y de la IV Bienal de Novela Vargas Llosa, entre muchos otros reconocimientos.

Fot. Weronika Bazydło

Wydawnictwo Filtry: Alejandro Zambra

La editorial Filtry llegó a la feria con dos títulos del escritor chileno Alejandro Zambra: *Los documentos* y *Poeta chileno*. Estas son las únicas traducciones al polaco de la obra de Zambra, y esperaban a los lectores interesados en el característico estilo del autor. La edición de *Los documentos* ya fue todo un éxito en Polonia. Escribimos más sobre este libro en el número 5 de nuestra revista VISTULARTE.

Wydawnictwo Filtry: Alejandro Zambra

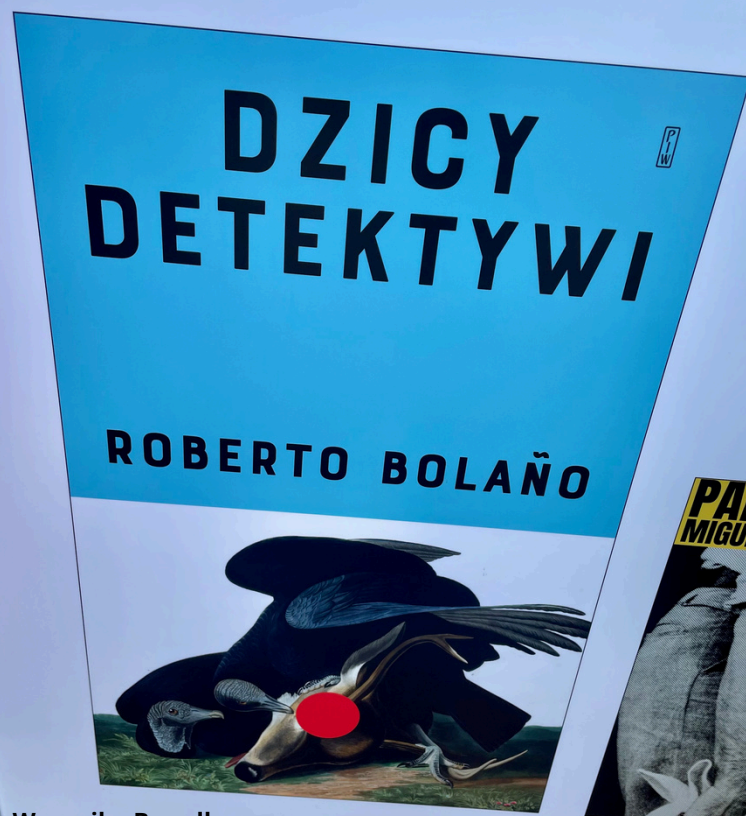
Wydawnictwo Filtry zaprezentowało dwie książki chilijskiego autora Alejandro Zambry: *Moje dokumenty* oraz *Chilijski poeta*. To jedyne dostępne w Polsce tłumaczenia tego pisarza. Wydanie *Moich dokumentów* miało niedawno swoją premierę. Więcej na ten temat można przeczytać w piątym numerze magazynu VISTULARTE.

Państwowy Instytut Wydawniczy: *Los detectives salvajes*, de Roberto Bolaño

Los detectives salvajes es una de las obras más emblemáticas de Roberto Bolaño. La traducción polaca fue publicada en mayo por Państwowy Instytut Wydawniczy. Durante la feria, todas las copias se agotaron, lo que confirma la enorme popularidad del autor chileno en Polonia.

Państwowy Instytut Wydawniczy – *Dzicy detektywi*, Roberto Bolaño

Dzicy detektywi to jedno z najwybitniejszych dzieł Roberto Bolaño. Nowe wydanie powieści miało premierę w maju, a podczas targów wszystkie egzemplarze zostały wyprzedane — co świadczy o niesłabnącej popularności chilijskiego autora w Polsce.

Fot. Weronika Bazydło

Fot. Weronika Bazydło

Editorial Kontynenty: *Verano en España*, de Katarzyna Nizinkiewicz

Verano en España es un retrato íntimo de la autora y viajera Katarzyna Nizinkiewicz. Escrito en polaco, el libro va más allá de ser una guía turística o unas memorias de viaje. Es una travesía de 88 días por España narrada en forma de diario. La autora, que viaja sola, comparte sus encuentros, a veces agradables y otras no tanto, así como sus reflexiones y descubrimientos sobre el entorno y sobre sí misma.

Wydawnictwo Kontynenty – *Lato w Hiszpanii*, Katarzyna Nizinkiewicz

Lato w Hiszpanii to intymna opowieść samotnej podróżniczki Katarzyny Nizinkiewicz. Książka napisana po polsku to coś więcej niż przewodnik turystyczny czy dziennik z podróży — to 88-dniowa wędrówka przez Hiszpanię, pełna spotkań z ludźmi, osobistych refleksji i odkryć otaczającego ją świata. To także opowieść o poznawaniu siebie samej.

Wydawnictwo Sonia Draga: Fernando Aramburu

La editorial Sonia Draga trajo a la feria una selección de libros del autor español Fernando Aramburu. Los visitantes pudieron adquirir sus reconocidas novelas *Patria*, *Los vencejos* y su obra más reciente, *El niño*, lanzada durante la feria. Todas las traducciones al polaco fueron realizadas por Karolina Jaszecka.

Wydawnictwo Sonia Draga – Fernando Aramburu

Wydawnictwo Sonia Draga przywiozło na Targi książki hiszpańskiego pisarza Fernando Aramburu: znane powieści *Patria*, *Kiedy ptaki wrócą* oraz najnowsze dzieło *Chłopiec*, które miało premierę właśnie podczas wydarzenia. Wszystkie zostały przetłumaczone na język polski przez Karolinę Jaszecką.

Fot. Weronika Bazydło

Sklep Podróżnika

La editorial Sklep Podróżnika presentó tres libros de viajes de Elżbieta Wichrowska-Janikowska, quien lleva a los lectores a México, Guatemala, Bolivia y Chile. Sus libros están repletos de descripciones, consejos y reflexiones pensadas especialmente para viajeras. Si deseas leer sobre la selva maya en México, las tradiciones bolivianas que fusionan la cultura española con creencias ancestrales, o sobre el arte y la luz en Valparaíso y Santiago de Chile, la autora no omite ningún detalle.

Polonika: Buenos Aires – sitios polacos

El Instituto Polonika presentó un mapa único: una guía de los 20 lugares más relevantes de Buenos Aires relacionados con la presencia polaca. Esta publicación destaca la influencia de Polonia en el desarrollo de la ciudad a lo largo de los siglos. Se trata de un interesante itinerario cultural que permite al visitante descubrir el legado polaco en la capital argentina. El mapa fue publicado junto con la Embajada de Polonia en Buenos Aires.

Instytut POLONIKA – Buenos Aires – polskie ślady

Instytut POLONIKA zaprezentował unikatową mapę-przewodnik po 20 najważniejszych miejscach w Buenos Aires związanych z Polską i Polakami. Publikacja ukazuje wkład Polaków w rozwój miasta na przestrzeni wieków. To interesujący przewodnik po trasie zwiedzania, który pozwala odkrywać polskie dziedzictwo kulturowe w stolicy Argentyny. Mapa powstała we współpracy z Ambasadą RP w Buenos Aires.

Sklep Podróżnika

Wydawnictwo Sklep Podróżnika zaprezentowało trzy książki Elżbiety Wichrowskiej-Janikowskiej — podróże do Meksyku, Gwatemali, Boliwii i Chile. Pełne opisów, refleksji i praktycznych porad. Autorka pisze m.in. o dżungli Majów w Meksyku, boliwijskich tradycjach przeplatających hiszpańską kulturę ze starożytnymi wierzeniami i artystycznym Valparaíso, czy słonecznym Santiago w Chile. Autorka nie pomija żadnego szczegółu.

Fot. Weronika Bazydło

Fot. Weronika Bazydło

Wielka Litera: *La línea se convierte en río*, de Francisco Cantú

Wielka Litera prezentó *La línea se convierte en río* (*The Line Becomes a River*), de Francisco Cantú. Esta memoria relata el trabajo del autor como agente de la Patrulla Fronteriza de Estados Unidos. Cantú, hijo de madre mexicana, creció en la frontera entre EE. UU. y México, y su libro narra sus experiencias, así como las historias de quienes cruzan la frontera. Su obra ofrece una mirada compleja, desde la doble perspectiva del agente y de los migrantes.

Wielka Litera – Rio Grande. Reportaż o granicy, Francisco Cantú

Wielka Litera zaprezentowała literaturę faktu Rio Grande. Reportaż o granicy (oryg. *The Line Becomes a River*) Francisco Cantú. Autor, były funkcjonariusz amerykańskiej straży granicznej, urodził się i wychował na pograniczu południowo-zachodnich Stanów Zjednoczonych jako drugie pokolenie meksykańskich imigrantów. W książce przywołuje doświadczenia ze służby, jak i historie migrantów. Cantú bada dualizm granicy – z jednej strony jako agent, z drugiej jako obserwator ludzkich dramatów.

Centrala Mądre Komiksy: *Zenit*, de María Medem

Los amantes del cómic y la novela gráfica tuvieron suerte este año. Dos editoriales ofrecieron una variedad de títulos traducidos del español al polaco.

La editorial Centrala Mądre Komiksy presentó *Zenit*, una obra de la ilustradora sevillana María Medem. La historia narra la rutina de dos artesanos, uno del vidrio y otro de la arcilla, que se reúnen cada día a conversar bajo un sol naranja que ilumina un paisaje desértico. Ambos son sonámbulos, pero experimentan el fenómeno de maneras radicalmente distintas.

Centrala Mądre Komiksy – *Zenit*, María Medem

Fani komiksów mieli w tym roku wiele powodów do radości. Dwa wydawnictwa zaprezentowały różnorodne komiksy tłumaczone z języka hiszpańskiego.

Centrala Mądre Komiksy zaprezentowało komiks *Zenit* autorstwa hiszpańskiej artystki z Sewilli, Marii Medem. Pod palącym słońcem, oświetlającym pustynny krajobraz, dwóch rzemieślników – jeden zajmujący się szkłem, drugi gliną, spotyka się codziennie na lunchu i pogawędce. Obaj są lunatykami, ale doświadczają tego zjawiska w jakże różny sposób.

Fot. Weronika Bazydło

Mandioca

La editorial Mandioca llegó con una impresionante selección de novelas gráficas. Destaca *La Cámara Oscura del Olimpo*, escrita por Rodrigo Lucio e ilustrada por Carlos Dearmas. Inspirada en la mitología griega y la historia mediterránea antigua (siglos XIII–III a.C.), esta obra ganó el Premio de Novela Gráfica del Gobierno de Cantabria.

Otro título destacado fue *El cielo en la cabeza*, escrito por Antonio Altarriba e ilustrado por Sergio García, que trata sobre la violencia infantil y la explotación laboral en la República del Congo. Recibió cinco premios, entre ellos el prestigioso Premio de la Crítica ACBD 2024 al Mejor Guion.

Finalmente, *Grandes de lo macabro*, de Joan Boix, llegó por primera vez a Polonia. Esta colección de relatos de terror adapta obras de autores como E. A. Poe, H. P. Lovecraft, Franz Kafka, Hudson Irish y Arthur Conan Doyle, entre otros.

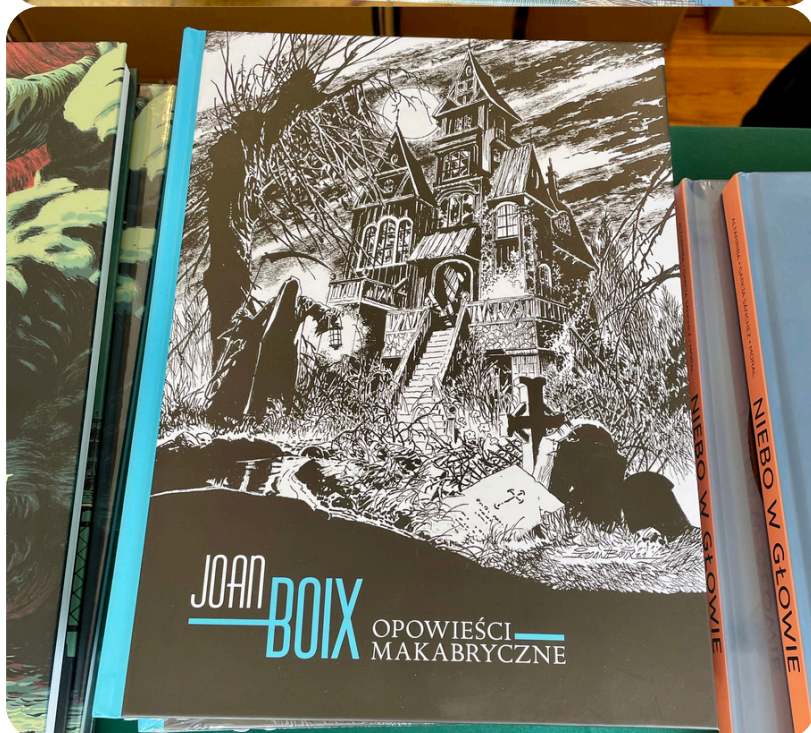
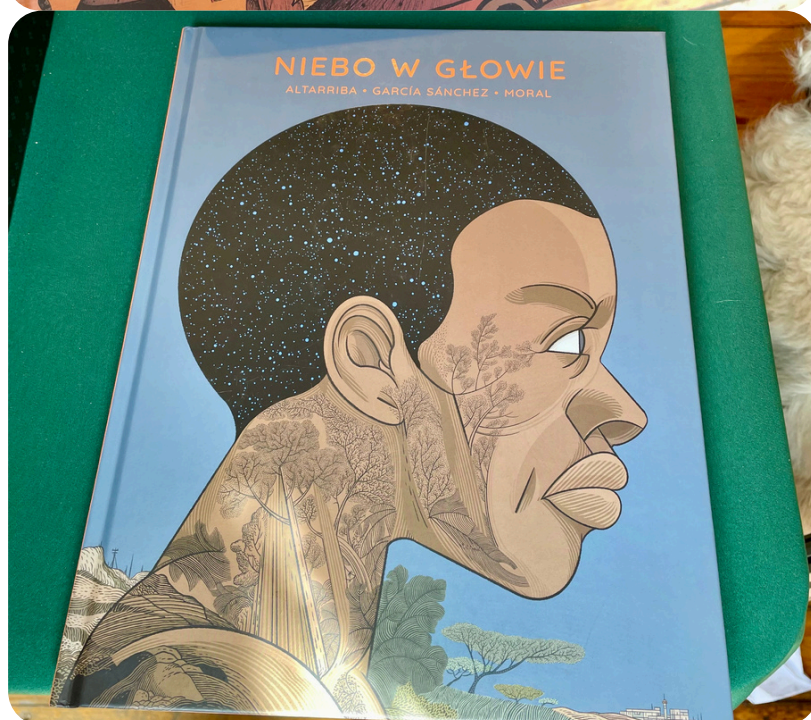
Las obras fueron traducidas al polaco por Jakub Jankowski.

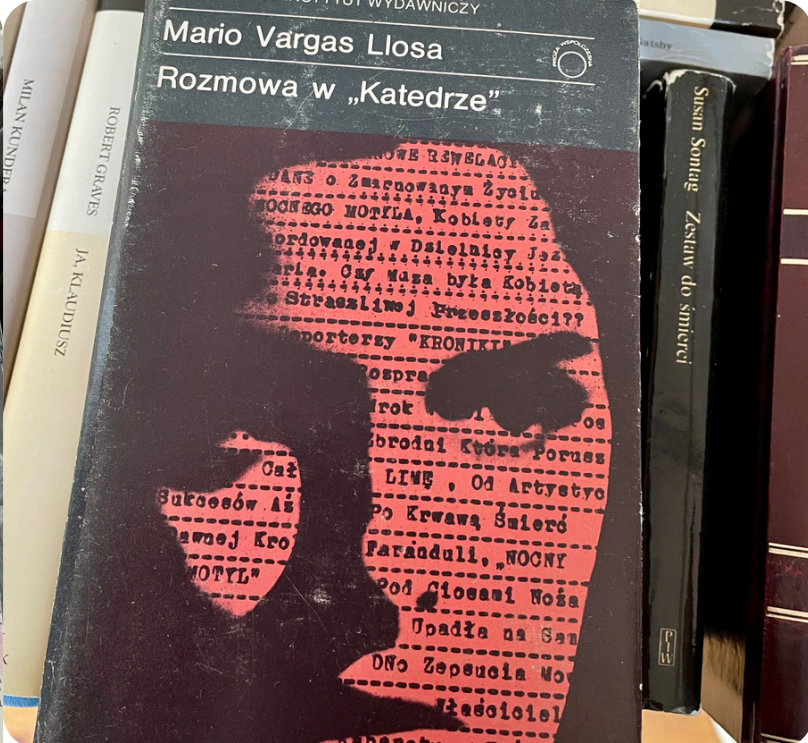
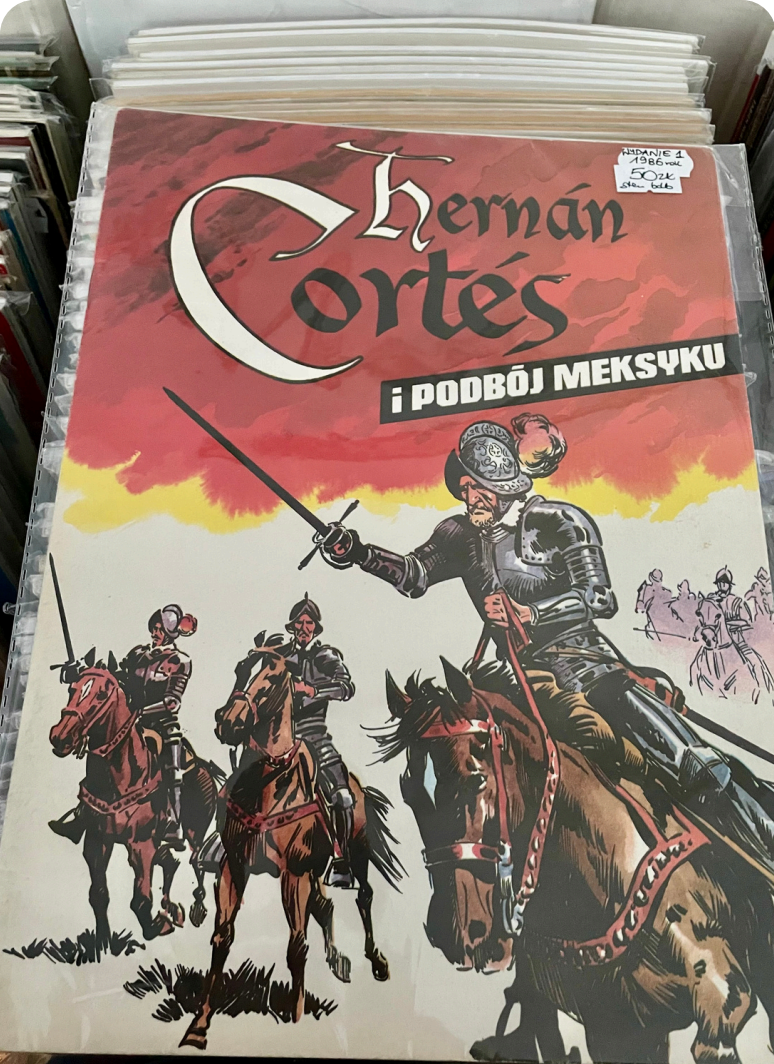
Wydawnictwo Mandioca przywiozło imponującą kolekcję powieści graficznych. *Mroczne sekrety Olimpu* Rodrigo Lucio (ilustracje Carlosa Dearmasa) opowiadają o mitologii greckiej i historii starożytnego basenu Morza Śródziemnego od XIII do III w. p.n.e. Komiks zdobył nagrodę Graphic Novel Prize przyznawaną przez rząd Kantabrii.

Kolejny tytuł to *Niebo w głowie* autorstwa Antonio Altarriby (ilustracje: Sergio García) — opowieść o młodym Niveku, który ucieka z niewolniczej pracy w Demokratycznej Republice Konga. Komiks zdobył pięć nagród, w tym prestiżową nagrodę krytyków ACBD 2024, a w Hiszpanii był nominowany do Komiksu Roku 2023.

Na koniec — Opowieści makabryczne hiszpańskiego pisarza i rysownika Joana Boixa. To zbiór graficznych adaptacji literackich klasyków grozy: E.A. Poe, H.P. Lovecrafta, Franza Kafki, Arthura Conana Doyle’a i innych. Komiks cieszy się ogromnym zainteresowaniem w wielu krajach europejskich.

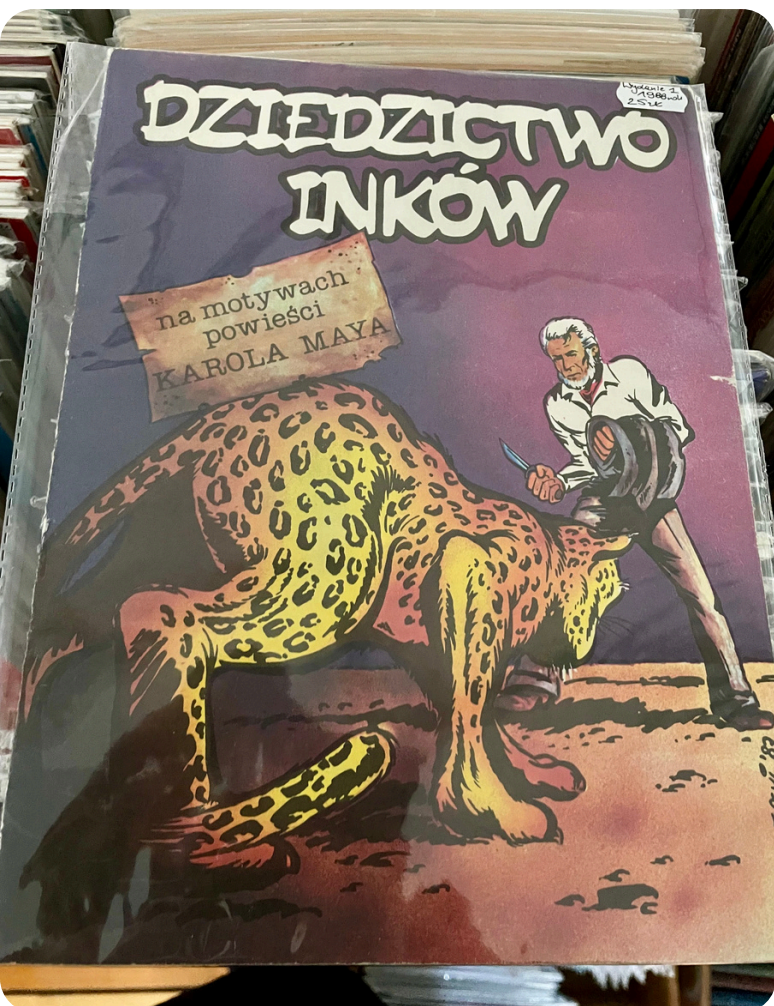
Wszystkie trzy pozycje zostały przetłumaczone na polski przez Jakuba Jankowskiego.

Libros de segunda mano

La feria también contó con un espacio para libros de segunda mano. Había clásicos como *Conversación en La Catedral* de Mario Vargas Llosa, y también cómics históricos como *Hernán Cortés y la conquista de México* de Stefan Weinfeld y Jerzy Wróblewski, o *El legado de los incas*, basado en la novela de Karl May. Era imposible revisar todas las cajas en el concurrido salón de segunda mano.

Książki używane

Na Targach pojawiły się też antykwariaty z książkami używanymi. Uczestnicy mogli znaleźć m.in. *Rozmowę w „Katedrze”* Mario Vargasa Llosy. Dla cierpliwie myszujących na stanowiskach odkryciem były klasyki komiksów takie jak *Hernán Cortés i podbój Meksyku* (Weinfeld/Wróblewski) oraz *Dziedzictwo Inków* według Karola Maya.

FILBo

Vale la pena mencionar que la semana anterior concluyó la reconocida FILBo, la Feria Internacional del Libro de Bogotá, en la que España fue el País Invitado de Honor. Este dinámico evento, que se celebra desde 1988, reunió a autores, editoriales, correctores, traductores, distribuidores, agentes y librerías de toda Colombia y América Latina. Con más de 500 expositores y 24 países participantes, se llevó a cabo del 25 de abril al 11 de mayo, con más de 2,300 actividades para todas las edades. Es una de las ferias más importantes de América Latina. La presencia polaca se hizo notar gracias a la participación de dos autoras traducidas al polaco: la poeta colombiana Andrea Cote y la novelista española Clara Usón.

Warto wspomnieć o zakończonych niedawno Międzynarodowych Targach Książki w Bogocie (FILBo), gdzie gościem honorowym była Hiszpania. Odbyły się one w dniach od 25 kwietnia do 11 maja. Wydarzenie organizowane od 1988 roku gromadzi autorów, wydawców, redaktorów, tłumaczy, agentów i księgarzy nie tylko z Kolumbii, ale z całej Ameryki Łacińskiej. W tegorocznej edycji wzięło udział ponad 500 wystawców z 24 krajów. Zorganizowano ponad 2300 wydarzeń dla wszystkich grup wiekowych, czyniąc z FILBo największe targi książki w regionie. Polskim akcentem na targach były dwie tłumaczone na język polski latynoamerykańskie autorki: kolumbijska poetka Andrea Cote i hiszpańska powieściopisarka Clara Usón.

La próxima edición de la Feria Internacional del Libro en Varsovia se llevará a cabo del 21 al 24 de mayo de 2026, nuevamente en el Palacio de la Cultura y la Ciencia.

Kolejna edycja Międzynarodowych Targów Książki w Warszawie odbędzie się w dniach 21-24 maja 2026 r. w Pałacu Kultury i Nauki.

Escrito por: **Weronika Bazydło**

Fot. Weronika Bazydło

Fot. Weronika Bazydło

vistularte.pl

KULTURA | SZTUKA | HISTORIA | NAUKA | TRENDY | SIECI SPOŁECZNOŚCIOWE
CULTURA | ARTE | HISTORIA | CIENCIA | TENDENCIAS | REDES SOCIALES

VISTULARTE

A full-page background image featuring a white marble statue of a man, likely a Romantic-era figure, standing on a pedestal. The statue is positioned in a lush park with dense green trees and foliage. The man in the statue is looking upwards with his right hand on his forehead. The scene is brightly lit by sunlight, creating strong shadows. A black metal fence is visible in the lower foreground.

PUŁAWY & NAŁĘCZÓW

CIUDADES POLACAS QUE ENAMORÁN

POLSKIE MIASTECZKA, W KTÓRYCH SIĘ ZAKOCHASZ

#4

Puławy, Anna Kraus

En el número anterior ya conocieron Kazimierz Dolny. ¡Ahora es el momento de descubrir los lugares más interesantes que se encuentran en sus alrededores!

Las Atenas Polacas

En el parque de Puławy, un pavo camina con orgullo, exhibiendo su colorida cola frente al palacio de Izabela Czartoryska. El edificio de dos plantas, construido en estilo neoclásico, es un testimonio de la riqueza y elegancia de su antigua propietaria. Izabela fue una aristócrata, amante del último rey de Polonia, Stanisław Poniatowski, y amiga de Benjamin Franklin. Como mecenas de la cultura y el arte, invitaba a Puławy a los más destacados artistas y científicos de su época. Gracias a esto, Puławy adquirió el apodo de "Las Atenas Polacas".

W poprzednim numerze poznaliście już Kazimierz Dolny. Teraz czas odkryć najciekawsze miejsca znajdujące się w jego okolicy!

Polskie Ateny

Po parku w Puławach dumnie spaceruje paw, prezentując kolorowy ogon na tle pałacu Izabeli Czartoryskiej. Dwupiętrowa budowla wzniesiona w stylu klasycyzmu jest świadectwem zamożności i elegancji dawnej właścicielki. Izabela była arystokratką, kochanką ostatniego króla Polski, Stanisława Poniatowskiego i przyjaciółką Benjamina Franklina. Jako meczena kultury i sztuki zapraszała do Puław najwybitniejszych artystów i naukowców swojej epoki. Dzięki temu Puławy zyskały przydomek „Polskie Ateny”.

Tras la caída de la República de las Dos Naciones en 1795, Izabela se convirtió en la primera museóloga de la historia de Polonia, recopilando recuerdos nacionales. Para albergar las crecientes colecciones, encargó la construcción de un pabellón de exposiciones. El edificio, inspirado en el templo romano de Vesta, se llama templo de Sibila y hasta hoy es un ícono del parque de Puławy. En tiempos de Izabela, allí se recordaba a los héroes nacionales polacos y se organizaban encuentros de la logia masónica femenina.

La visita a Puławy será tanto una oportunidad para conocer la extraordinaria biografía de Izabela como un relajante paseo por el parque inglés, que es un lugar ideal para hacer un picnic. Reserva algunas horas para su visita, ya que cuenta con 30 hectáreas y en su terreno encontraremos numerosas construcciones y esculturas que invitan a hacer sesiones fotográficas únicas.

Po upadku Rzeczypospolitej Obojga Narodów w 1795 roku, Izabela została pierwszą w historii Polski muzealniczką, gromadząc pamiątki narodowe. Żeby pomieścić rosnące zbiory, zleciła budowę pawilonu wystawowego. Budowla wzorowana na rzymskiej świątyni Westy zwana jest świątynią Sybilli i do dziś jest ikoną puławskiego parku. W czasach Izabeli wspominano tam polskich bohaterów narodowych i organizowano spotkania kobiecej loży masońskiej.

Wizyta w Puławach będzie zarówno okazją do poznania niezwyklej biografii Izabeli jak i relaksującego spaceru po angielskim parku, który jest idealnym miejscem na piknik. Zarezerwujcie na jego zwiedzanie kilka godzin, ponieważ liczy 30 hektarów, a na jego terenie znajdziemy liczne budowle i rzeźby zachęcające do zrobienia unikalnych sesji fotograficznych.

Puławy, Anna Kraus

Agua curativa

Los carbohidratos, calcio, cloruros, sodio y magnesio son ingredientes del agua mineral Nałęczowianka, disponible en todas las tiendas polacas. Esta popular agua mineral de sabor suave se extrae de un manantial ubicado en el balneario de Nałęczów, a tan solo 30 km de Puławy.

Nałęczów era una pequeña aldea cuando a principios del siglo XIX se descubrieron depósitos de fangos y las propiedades curativas de las fuentes locales. El propietario de Nałęczów sintió la oportunidad y fundó un balneario donde los pacientes podían descansar lejos del bullicio de la ciudad y curarse con el excelente agua mineral.

Hasta hoy, el corazón del Parque Spa de Nałęczów es el Pijalnia Wód, en forma de hexágono, donde se pueden degustar varios tipos de aguas de las fuentes de Nałęczów.

Uzdrowiająca woda

Węglowodany, wapń, chlorki, sód i magnez to składniki wody mineralnej Nałęczowianka, dostępnej w każdym polskim sklepie. Ta popularna woda mineralna o łagodnym smaku wydobywana jest z ujęcia, które znajduje się w uzdrowisku Nałęczów, zaledwie 30 km od Puław.

Nałęczów był małą wioską, kiedy na początku XIX wieku odkryto tam złoża borowin i lecznicze właściwości lokalnych źródeł. Właściciel Nałęczowa wyczuł koniunkturę i założył uzdrowisko, w którym kuracjusze mieli odpoczywać z dala od miejskiego zgiełku i leczyć się doskonałą w smaku mineralną wodą.

Do dziś sercem Parku Zdrojowego w Nałęczowie jest Pijalnia Wód o kształcie heksagonu, w której można skosztować kilku rodzajów wód z nałęczowskich źródeł.

Nałęczów, Maria Kraus

El interior del edificio está decorado con palmeras y bustos de yeso, creando un ambiente mediterráneo.

Cerca de la pijalnia hay un moderno spa, donde se puede disfrutar de una amplia oferta de masajes y tratamientos de relajación, así como de piscina y sauna.

El parque Sam tiene 25 hectáreas y se puede visitar tanto a pie como en un carromato estilizado como un automóvil del siglo XIX.

Wnętrze budynku dekorują palmy i gipsowe popiersia, wprowadzając śródziemnomorski nastrój.

W pobliżu pijalni znajduje się nowoczesne spa, w którym można skorzystać z szerokiej oferty masażu i zabiegów relaksacyjnych oraz z basenu i sauny.

Sam park liczy 25 hektarów i można go zwiedzać zarówno pieszo jak i meksem stylizowanym na dziewiętnastowieczny automobil.

Nałęczów, Anna Kraus

Puławy, Anna Kraus

Bochothnica Kolonia, Anna Kraus

¿Como llegar?

El tren de la relación Varsovia-Lublin se detiene en Puławy y Nałęczów.

¿Dónde alojarse?

Pensión "U Kraka" en el pueblo de Bochotnica Kolonia cerca de Nałęczów, justo al lado de la fábrica de Nałęczowianka. Un lugar ideal para personas que viajan en autocaravanas y para familias con niños. En la granja viven burros y caballos.

¿Dónde comer?

El restaurante "Stara Octownia" está ubicado justo al lado del estacionamiento junto al parque en Puławy. Ofrece deliciosos platos de la cocina polaca.

Vale la pena visitar el restaurante "Zabytkowe Podziemia" en Nałęczów debido a su deliciosa cocina polaca y el ambiente único de antiguas bodegas de ladrillo decoradas en estilo art nouveau.

Escrito por: **ANNA KRAUS**

Jak dojechać?

Pociąg relacji Warszawa-Lublin zatrzymuje się w Puławach i Nałęczowie.

Gdzie się zatrzymać?

Pensjonat "U Kraka" we wsi Bochotnica Kolonia pod Nałęczowem, tuż obok fabryki Nałęczowianki. Miejsce idealne dla osób podróżujących camperami i dla rodzin z dziećmi. Na farmie mieszkają osiołki i konie.

Gdzie zjeść?

Restauracja "Stara Octownia" zlokalizowana tuż obok parkingu przy parku w Puławach. Oferuje przepyszne dania kuchni polskiej.

W Nałęczowie warto odwiedzić restaurację "Zabytkowe Podziemia" ze względu na pyszną polską kuchnię i unikalny klimat starych ceglanych piwnic ozdobionych w stylu secesji.

Autorka: **ANNA KRAUS**

A surreal forest scene with two camel-like creatures and a small dinosaur. The creatures have the body of a camel and the head of a cat, with long whiskers and pointed ears. They are standing in a sun-dappled forest with mossy ground and a small stream. A small, dark, scaly dinosaur is perched on a mossy rock in the foreground.

ANIMALES FANTÁSTICOS Y...

CÓMO HACER QUE TE MATEN

FANTASTYCZNE ZWIERZĘTA DOMOWE I... JAK PRZEZ NIE ZGINAĆ

En la República Sárмата de las Dos Naciones, probablemente no había familia que no tuviera perros y gatos. Tenían importantes funciones en la granja (los perros vigilaban, los gatos cazaban ratones). Además de ellos, había otras mascotas fantásticas...

Lombriz - la nutria de Juan Crisóstomo

Era una excelente nadadora y atrapaba peces con brillantez. Su cuidador, Juan Crisóstomo Pasek, no tenía que preocuparse de qué iba a cenar cuando viajaba con su nutria en ayunas. Siempre pescaba un lucio, un pececillo o una rana (aunque Juan Crisóstomo no probaba esta última). Gracias a la astuta nutria, no sólo se alimentaba el noble, sino también sus sirvientes e invitados. Lombriz también hacía otros favores a su señor. Lo vigilaba mientras dormía y, cuando estaba borracho, se aseguraba de que nadie le robara.

W sarmackiej Rzeczpospolitej nie było chyba rodziny, która nie trzymałaby psów i kotów. Miały one w gospodarstwie ważne obowiązki (psy stróżowały, koty łapały myszy). Poza nimi można było spotkać innych, fantastycznych pupilów...

Robak – wydra Jana Chryzostoma

Była świetną pływaczką i znakomicie łowiła ryby. Jej opiekun, Jan Chryzostom Pasek, nie musiał martwić się o to, co zje na obiad, kiedy podróżował z wydrą w poście. Zawsze złowiła jakiegoś szczupaka, płotkę lub żabę (choć tej ostatniej Jan Chryzostom nie chciał próbować). Dzięki sprytniej wydrze pożywiał się nie tylko szlachcic, ale także jego służba i goście. Robak wyświadczała swojemu panu także inne przysługi. Pilnowała go kiedy spał, a kiedy był pijany, strzegła, żeby nikt go nie okradł.

El animal era muy exigente con la comida. No comía pescado ni carne crudos. Le gustaban los pollos y los pichones sazonados con perejil. No se hacía fácilmente amigo de otros animales. En general, no le gustaban los perros. Sin embargo, mantenía camaradería con el pastor alemán Kapreol, que pasaba la noche en su misma habitación, y aprendió de él varios trucos.

Zwierzę było bardzo wybredne, jeśli chodzi o pożywienie. Nie jadła surowej ryby ani mięsa. Gustowała w kurczętach i gołębiach przyprawionych pietruszką. Nie łatwo nawiązywała przyjaźnie z innymi zwierzętami. Psów zasadniczo nie lubiła. Jednak, trzymała komitwę z owczarkiem niemieckim Kapreolem, który nocował w tej samej izbie, i nauczyła się od niego różnych sztuczek.

La noticia de las extraordinarias habilidades de Lombriz llegó a la corte del rey Juan Sobieski y éste pidió a Pasek que le regalara la nutria. A cambio, le ofreció dos caballos turcos, que el noble se negó honrosamente a aceptar. En la corte real, la nutria mordía a todo el que intentaba acariciarla. La reina Marysieńka aconsejó a su marido que no tocara a la nutria, pero él dijo: "Lo tomaré como una buena señal si no me muerde, o si lo hace, no importa, no escribirán sobre ello en los periódicos. Bueno, lo escribieron en los libros..."

Wieść o niezwykłych umiejętnościach Robaka dotarła na dwór króla Jana Sobieskiego i król poprosił Paska, by podarował mu wydrę. W zamian ofiarował mu dwa tureckie konie, których szlachcic honorowo nie przyjął. Na królewskim dworze wydra gryzła wszystkich, którzy próbowali ją pogłaskać. Królowa Marysieńka radziła mężowi, żeby nie dotykał wydry, ale on rzekł: "To sobie będę miał za dobry znak, jeżeli mnie nie ukąsi, jeżeli też ukąsi, o to mniejsza, pisać tego nie będą w gazetach. Cóż, napisali w książkach..."

Lombriz no picó al rey. Se dejó acariciar por él e incluso comió de su mano. El rey ordenó verter agua en una vasija. Allí se echaron peces y cangrejos de río, que la nutria se llevó con gusto. Juan III planeaba llevar a la nutria a Wilanów para pescar allí su cena. Sin embargo, la nutria añoraba su hogar. Por la noche, deslizaba fácilmente la cabeza fuera del collar (porque, como escribió Pasek, las nutrias tienen el cuello más grueso que la cabeza), bajaba las escaleras y se escabullía al exterior.

Vagaba por ahí cuando un dragón se la encontró por la mañana y la mató con un cetro. Luego, vendió la nutria a un viajero, un judío de Pińczów. Fue con él con quien se encontró la piel. El judío y el dragón acabaron ante el rey, quien, tras reconocer la piel de su amado animal, cayó en la desesperación. Dragón iba a ser ejecutado, pero bajo la influencia del clero, el rey cambió su castigo. El asesino de Lombriz se sometió a un «camino de salud». Debía correr entre dos filas de soldados, que le cortaron con sables, quince veces. Corrió dos veces y murió. El rey no comió nada en todo el día y no habló con nadie.

Robak nie ugryzła króla. Dała się mu głaskać i nawet jadła z jego ręki. Król kazał nalać wody w naczynia. Napuszczono tam rybek i raków, które wydra chętnie wynosiła. Jan III planował zabrać Robaka do Wilanowa, by tam łowiła mu ryby na obiad. Jednak, wydra tęskniła za swoim domem. W nocy bez trudu wysunęła głowę z obroży (bo – jak pisał Pasek – wydry mają szyję grubszą niż głowę), zeszła ze schodów i wymknęła się na zewnątrz.

Krążyła po okolicy, gdy rano napotkał ją dragon i zabił berdyszem. Następnie, sprzedał wydrę podróżnemu, Żydowi z Pińczowa. To u niego znaleziono skórę. Żyd i dragon trafili przed oblicze króla, który rozpoznawszy skórę ukochanego Robaczka, wpadł w rozpacz. Dragon miał zostać rozstrzelany, ale pod wpływem duchownych król zmienił mu karę. Zabójca Robaka przeszedł „ścieżkę zdrowia”. Miał przebiec między dwoma szeregami żołnierzy, którzy cięli go szablami, piętnaście razy. Przebiegł dwa razy i umarł. A król cały dzień nie jadł nic i nie gadał z nikim.

Camello - el botín de Chocim

Tras su victoria sobre los turcos en Chocim, los sármatas se hicieron con un gran botín en forma de caballos, objetos de plata, trajes, tiendas y sables. También cayeron en sus manos numerosos camellos. Un noble quería impresionar a su padre. Así que se vistió a la turca y se puso un turbante, montó en un camello y cabalgó hasta la mansión familiar.

El anciano padre pasaba por el patio con su bastón cuando vio a un jinete montado en un camello. Empezó a huir, haciendo la señal de la cruz. El hijo, viendo que el padre estaba furioso, se puso en marcha tras él, gritando: ¡Alto, Benefactor! ¡Soy yo, tu hijo! El padre se puso aún más en pie. Después de esta aventura, el anciano enfermó de estrés y murió poco después.

Wielbłąd – zdobycz spod Chocimia

Po zwycięstwie nad Turkami pod Chocimem, sarmaci wzięli wielki łupy w postaci koni, srebrnych naczyń, strojów, namiotów i szabel. W ich ręce dostały się też liczne wielbłądy. Jeden szlachcic chciał zaimponować ojcu. Przywdział więc turecki strój oraz turban, wsiadł na wielbłąda i pojechał do rodzinnego dworu.

Stary ojciec przechodził właśnie z laską przez podwórze, gdy ujrzał jeźdźcę na wielbłądzie. Zaczął uciekać, czyniąc znak krzyża. Syn, zobaczywszy, że ojciec się zaląkł, ruszył za nim, wołając: Stój, Dobrodzieju! Ja to, syn twój! Ojciec tym bardziej w nogi. Po tej przygodzie staruszek rozchorował się ze stresu i niedługo potem zmarł.

Las serpientes, ¿los dioses de los lituanos?

Instalados en la República de las Dos Naciones, los jesuitas empezaron a combatir las últimas reliquias del paganismo en Lituania. No sólo lucharon contra la medicina popular. También sospechaban que el campesinado local adoraba a las serpientes. En las cabañas lituanas se guardaban serpientes en vasijas, en los rincones de las habitaciones, y se regaban con leche. Uno de los jesuitas escribió: según la costumbre pagana, las serpientes son adoradas en los rincones, y las que se esconden en otros lugares no son veneradas. Seguramente sería difícil dar de beber a los reptiles que se arrastran por los campos...

Contrariamente a las sospechas de los jesuitas, alimentar a las serpientes era una costumbre sin significado religioso. Los lituanos trataban a las serpientes como mascotas, por lo que las protegían y las alimentaban con leche. Las apreciaban especialmente porque creían que estaban relacionadas con las fuerzas vivificadoras de la tierra y la fertilidad, pero nadie les rezaba.

Escrito por: **ANNA KRAUS**

Węże – bogowie Litwinów?

Zadomowiwszy się w Rzeczpospolitej, jezuici rozpoczęli walkę z ostatnimi relikami pogaństwa na Litwie. Zwalczali nie tylko medycynę ludową. Podejrzewali także lokalne chłopstwo o oddawanie czci wężom.

W litewskich chatach węże były trzymane w naczyniach, w kątach izb, i pojone mlekiem. Jeden z jezuitów pisał: zgodnie z pogańskim zwyczajem czci się węże po kątach, a chowające się gdzie indziej nie są czczone. Pewnie trudno byłoby poić gady pełzające po polach...

Wbrew podejrzaniom jezuitów karmienie węży było zwyczajem pozbawionym religijnego znaczenia. Węże były traktowane przez Litwinów jako zwierzęta domowe, dlatego chronili je i karmili mlekiem. Były szczególnie hołubione, bo lud wierzył, że mają związek z życiodajnymi siłami ziemi i urodzajem, ale nikt się do nich nie modlił.

Autorka: **ANNA KRAUS**

*¿Te interesa colaborar
con nosotros?*

Escríbenos un mensaje

**Be one
of us**

vistularte@gmail.com

*Jesteś zainteresowany
współpracą z nami?*

Napisz do nas wiadomość

VISTULARTE

Siguenos en nuestras redes sociales.
Obserwuj nas w mediach społecznościowych.

www.vistularte.pl

vistularte@gmail.com

